

Воронкова Валентина Григорівна

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами
Інженерний інститут Запорізького національного університету

Андрюкайтене Регіна

доктор PhD соціальних наук (менеджмент),
доцент, зав. кафедри бізнесу та економіки,
Маріямпольська колегія (Маріямполе, Литва),
лектор Литовського університету спорту (Каунас, Литва)

ЖИТТЯ У ПОСТ-КАПІТАЛІСТИЧНУ (ПОСТ-КОРОНАВІРУСНУ) ЕРУ

Світ вступив у новий етап радикальних змін, які свідчать про новий етап історії розвитку людства, – світ цифрової трансформації, глобального

цифрового управління, глобальної цифрової платформи держави і освіти. Передові технології пост-капіталістичної ери, які є двигунами Четвертої промислової революції, базуються на цифрових можливостях і цифрових платформах, які формують нові ціннісні орієнтації. Цифрові орієнтації базуються на таких нових відкриттях, як:

- 1) штучний інтелект;
- 2) робототехніка;
- 3) адитивне виробництво;
- 4) нейротехнології;
- 5) біотехнології;
- 6) віртуальна і доповнена реальності;
- 7) нові матеріали;
- 8) енергетичні технології.

Життя у пост-капіталістичну (пост-коронавірусну) еру розвивається не в геометричному, а у лінійному вимірі, так як формується суспільство «великих даних» (Big Data), суспільство інформації, яку на заході називають новим ресурсом, нафтою або навіть золотом. Нам, філософам, слід осмислювати життя у пост-капіталістичну (пост-коронавірусну) еру і ми ще довго будемо осмислювати нові тенденції нового глобального світу. Важко погодитися нам, філософам, з тим фактом, що сьогодні ні фізика, але ясновидці не можуть передбачати майбутнє [1]. Наша цивілізація досить різноманітна, і кожному з нас потрібно навчитися жити у пост-коронавірусному просторі. Ситуацію з пандемією деякі експерти на Заході називають Карибською кризою 2.0. Пост-капіталістичний світ прийшов у таку точку біфуркації, коли слід вибрати траєкторію розвитку у точці біфуркації, слід шукати і знайти той новий аттрактор (точку притягання), яка б змінила ситуацію розвитку. У точці біфуркації вимальовуються три шляхи розвитку, пов'язані з «конфліктом цивілізацій», про які говорив ще С. Гантінгтон:

- 1) нове Середньовіччя;
- 2) нова світова війна;
- 3) новий розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій, які несе нове знання.

Пост-капіталістичний (пост-коронавірусний) світ 2020 років відрізняється від світу 1970-1980 років принаймні тим, що ми ефективно використовуємо інформаційні (цифрові) технології, які несуть багато викликів глобальній цивілізації. У пост-капіталістичну (пост-коронавірусну) еру XXI століття суспільство не хоче повернутися у «нове Середньовіччя», а розвивати «Просвітництво 2.0», яке демонструє захист ідеалів розуму, науки, гуманізму, прогресу, переходу від техногенної до соціогуманітарної цивілізації. Хоча це сьогодні зробити складно. Посткоронавірусна ера XXI століття несе нам багато викликів і проблем: рвуться торгові, економічні і культурні зв'язки; руйнується стратегія багатопольярного і однопольярного (американського) світу; створюються нові проблеми для окремої екзистенції: вичерпання ресурсів, хвороби, нестача продовольства, екологія, нові матеріали, нові види енергії,

ліків, неякісні продукти харчування, потепління клімату. Місцем існування людини є тепер не природа, а техніка. Головне сьогодні потрібно усвідомити перехід від V технологічного укладу (електроніка, Інтернет, інформаційні технології) до VI (біотехнологічна нова медицина, нанотехнології, робототехніка). Вже на наших очах з'являється багато інновацій. Технологічний прорив нині відбувається у методах роботи з геномом, що відкриває нові горизонти для лікування ряду спадкових захворювань, медицини, що персоналізується, істотного збільшення тривалості активного здорового життя. Розвивається штучний інтелект, який зростає і стає потенційно продуктивним, робототехніка, система контролю промислового устаткування через мережу Інтернет (IP), безпілотні засоби пересування, 3D-друк і виробництво, нанотехнології, біотехнології (вірусологія), матеріалознавство, квантові комп'ютери.

Цифрова економіка пост-капіталістичного світу прискорила розвиток цифрових технологій, що стимулюють перехід до цифрових продуктів і сервісів. Програмне забезпечення стає першим продуктом, який перетворюється на послугу. Безумовно, нашому уряду слід звернути увагу на розвиток нових технологій – штучний інтелект, робототехніка, генна інженерія, нанотехнології – і це перелік далеко не повний. Ні про який прорив, ні про який технологічний суверенітет і навіть про національну безпеку не доводиться говорити, якщо у нас немає своєї елементної бази, і ми не вміємо робити комп'ютери, тому потрібне стимулювання технологічних інновацій і проривів. Розвиток і становлення цифрових технологій сприяє появі нового соціального креативного класу і нових креативних професій [2, с. 86-97].

Через 10-20 років інфраструктурою «розумних міст» управлятимуть цифрові технології – штучний інтелект, автомобілі з автопілотами, доповнена реальність, нові і активні джерела енергії, розумні матеріали, величезна кількість гаджетів і пристроїв, сполучених між собою різними способами обміну інформацією. Останніми роками багато говорять про нанотехнології, їх «кінцева, гранична мета» якраз зводиться до того, щоб «стати аналогом технологій природних» (Джоуль. Коатес). Дійсно, нанотехнології дають можливість відтворювати навколишній світ, користуючись тими ж «технологічними прийомами», що і сама природа. Сьогодні біологія стала оперувати величезними об'ємами інформації і її подальший розвиток неможливий без використання інформаційних технологій. Слід враховувати і наслідки нових відкриттів - і етичні, і моральні, і практичні. Виникає багато проблем: заміна людей роботами на виробництві; кібертероризм; вичерпання природних ресурсів; руйнування екосистем, природних ареалів, генетично модифікована їжа. Головним ключовим викликом майбутнього є «безсуб'єктність розвитку людства», блокування рефлексії і висока керованість ЗМІ, які «уникають» освітлення актуальних проблем соціальної несправедливості (нагнітання цифр коронавірусу, їх нестиковка). Людьми опанували паніка, страх, відчай, все у передбаченні чипізації, вакцинації і у зв'язку з цим слід проводити просвітницьку роботу серед людей. Люди повинні

стати суб'єктами розвитку як суспільного, так і особистого, індивідуального. Концепції цифрового розвитку повинні діяти в інтересах загального блага, сприяти зростанню людського добробуту і розвитку, сприяти комп'ютерному добробуту. У основі цифрового світогляду і цифрової ідеології повинні актуалізуватися творчість, інновації і технології, які сприяють розвитку людини і людства [3, с. 170-181]. У пост-капіталістичну (пост-коронавірусну) еру світ розвивається у контексті конвергенції, коли біти цифрового світу зливаються з атомами фізичного світу.

Інформаційні технології і цифрові зміни стають одним з проявів тенденції до взаємозалежності світу, коли взаємодіють і взаємовпливають один на одного три світи – цифровий, фізичний і реальний. Цифрові технології стають рушійною силою і головним чинником розвитку як економічного базису, так і суспільства в цілому, частиною творчо – креативного проектування цифрової культури і світу.

Пост-капіталістичний світ є взаємозалежним і ми сьогодні всі є уразливими, постільки взаємозв'язок і взаємозалежність світу свідчить про те, що все взаємопов'язане, а технічні інновації представляють зворотну сторону уразливості всіх. Розвиток світу у пост-капіталістичну (пост-коронавірусну) еру доводить, що ми всі повинні пройти «випробування прогресом» і зробити правильні висновки, так як можемо дійти до «точки неповернення», пост-цифровий світ може досягти «технологічної сингулярності», коли машина перевершуватиме розум людини. Головне завдання людини в умовах пост-капіталістичного (пост-коронавірусного) цифрового світу – навчитися управляти цими складними технологіями, які впливають на людей і світ, а цифрові зміни відбуваються нестримно. Пост-капіталістичний світ формує цінності цифрового суспільства, цифрової особистості, цифрової свідомості і світогляду, що детермінуються розвитком цифрових технологій. Цей цифровий світ вимагає системного і структурованого мислення, гнучкого менеджменту, систематизації інформації, когнітивного перезавантаження, швидкої реакції на зміни у суспільстві, розвитку рефлексії, суб'єктності.

Література.

1. Волков О.Г., Землянський А.М., Олексенко Р.І., Рябенко Є.М. Філософія: навчальний посібник-практикум. МДПУ імені Богдана Хмельницького. Мелітополь, 2017.
2. Voronkova Valentyna, Metelenko Natalya, Nikitenko Vitalina, Silina Iryna. System analysis of the economy of sustainable development as environmentally balanced and socially oriented one. HUMANITIES STUDIES: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: ZNU. 2019. 1 (78). p. 86 – 97.
3. Череп Алла, Воронкова Валентина, Муц Луай, Фурсін Олександр. Інформаційні та інноваційні технології як чинник підвищення ефективності цифрової економіки та бізнесу в умовах глобалізації 4.0. HUMANITIES STUDIES: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: ZNU. 2019. 1 (78). p. 170 – 181.